

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1931 снл алтынны
ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 28 (5540)

1981 снл. Кулун тутар 5 күнэ
чэппизр

Сыаната
2 харчы

СОВЕТСКАЙ СОЮЗ КОММУНИСТИЧЕСКАЙ ПАРТИЯТЫН XXVI СЪЕЗД

МОСКВА. (ССТА). Съезд кулун тутар 2 күнүзүгү саремардаагы муньяар дайду сыйдытын сүрүн туһайыларын туһунан СССР Министрлерин Советын Председатель Н. А. Тихонов дакылаатын дүүлээни ситарилына. Кэсэтингэ тыл этилэр: суол-иис министр И. Г. Павловский, партия Новосибирской обкомун бастагы секретара А. П. Филатов.

Съезд бир санаанан уураах ылына, онко 1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дээрэ кэмгэ СССР экономическай уонна социальнай сайдыатын сүрүн туһайыларын билгэргэтэ. СССР Министрлерин Советын сүрүн туһайыларга сеп түбөһиннэрэн 1981—1985 сылларга СССР экономическай уонна социальнай сайдыатын Государственной былаанын ырытан огорогута итиннэ ону 1981 снл алтынныга СССР Верховнай Советын көрүүтүгэр кылларарыгар соруудагына.

Ити кэминтэн ССКП XXVI съезигэр адырыстамы үлэһиттэр суруктары уонна коммунистар апелляцияларын туһунан съезд уурааа ылынына.

Съезд эгэрдэ тыллары Колумбийскай Компартия КК Генеральной секретара Х. Виейра, Израиль Компартия КК Генеральной секретара М. Вильнер, Аргентина Компартиятын Генеральной секретара А. Фаза, Конго-лескай Үлэ партиятын КК Политбюротун элчигэ П. Нза этилэр.

Кулун тутар 2 күнүн иккис агарыгар ССКП XXVI съезин делегаттара күнүзүгү бэрээдэк уочараттаах куунун көрүүгэ—партия Кини органнарын быыбардааһыгга киирдилэр.

ТҮМҮК МУНЬАХ

Кулун тутар 3 күнүгэр Съездэр Кремлээгэ дыбарыастарыгар Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXVI съезин түмүк муньяра буолла.

Муньях сараланымытар партия Кини органнарыгар быыбардар түмүктөрө иһитиннэрлиинэ.

Съезд үлэтин тохтобулугар ССКП Кини Комитетин Пленума буолла.

Съезд муньяада салтанат барыатыгар табаарыс Л. И. Брежнев ССКП КК бастагы Пленумун түмүктөрүн иһитиннэрдэ.

Пленумга бир санаанан ССКП КК Генеральной секретарынан табаарыс Л. И. Брежнев талылына. Ити иһитиннэрин дохсун, уһун ытыс тыабынан, саала бүтүһүүтүн оуациятынан көрсүлүнэ. Бары сүһүөхтэригэр тураллар.

ССКП КК Генеральной секретара
Леонид Ильич БРЕЖНЕВ
ССТА фотохрониката.

Табаарыс Л. И. Брежнев ытыс тыаһын ортотугар Пленумга талылыбыт ССКП КК Политбюротун уонна КК Секретариатын састааһарын билгэһиннэрдэ.

ССКП Кини Комитетин сага талылыбыт чилиннэрин, КК чилиннэргэ кандидаттары, Кини Ревизионнай Комиссия чилиннэрин ааттарыттан табаарыс Л. И. Брежнев съезд делегаттарыгар биэрбит улахан итэрэлэрин кини ис сүрэхтэн махтамы эттэ уонна партия салайар органнара съезинэн турорудуллубут историческай соруутар ситиһиллээхтик быһаарылталларын туһугар кинилэртэн тутулуктаары барытын огорохтара дини эрэннэрдэ.

Съезд үлэтин түмүктээн туран, табаарыс Л. И. Бреж-

XXVI съезд Советскай Союз Коммунистическай партията модун куустээх, доруобай, сиппит-хоппут коллектив буоларын өссө төгүл көрдөрдө. Коммунистар—биһиги обществобыт дынг чакчы өбүллүбэт сүннэ, кини тыыннаах дууһата. Бу—норуот дынг революционной авангарда.

(Табаарыс Л. И. Брежнев
ССКП XXVI съезин түмүк
муньябар этиититтэн).

нез эттэ:

Байыбит куустуутун биһиги икки бэйэ бэйэлэртэн сибээстээх туһайыларга түмэр саналаахпыт. Олортон биридэстэрэ—коммунистическай айыр-тутар үлэ, атына—ойонн бөдөргөтүү. Бэйэм саныырбынан, партийнай конференциялар делегаттарыгар коммунистар, норуот буттутуну наахтара чопчу омух этэ. Ити наах билгитин партийнай быһаарылар тылларыгар таһарылына.

Кэлэр кэмнээри принципиальной, ону тэҥэ быһаччы ыйымылар съезинэн билгэргэтилиннэлэр. Билигин бары дуулуурдар кинилэрэ кинилэри толорууга уурулар. Бэйэлэрин партийнай тарилталарыгар төһөн съезд делегаттара съезд быһаарыларын практикай дьалаада күбуулар сүткөн үлэрэ туруноохтаахтар. Уонна тыл, бастатаа туран, уон бириис пилитетканы халбага суох толорууну хааччыымы туһунан барар.

Онуоха туох эрийиллэрий? Бастатан туран—аппитинэс үрдүк чувствота уонна быт, дынг коммунистическай, сознательнай дисциплина. Ол эрэри ай-санаа үрдүккэ көтүүтэ, саганы сыламтата суох көрдөһүн, ол саганы ойөөһүн, биллэн турар, өнтөн итэрэлэ суох наадалар. Малды көрдөөһүн—халба барытыгар, туохха барытыгар көрдөөһүн—наада. Биһиги съезинэн бариллалыт айымнылаах куураан хас биридин коллектив, хас биридин оройуон, уобалда, республика, дайду бүтүннүүтүн үлэтин байытыа дини эрэнэбит.

XXVI съезд, дини баалтатта салгыы табаарыс Л. И. Брежнев, Советскай Союз Коммунистическай партията модун куустээх, доруобай, сиппит-хоппут коллектив буоларын өссө төгүл көрдөрдө. Коммунистар—биһиги обществобыт дынг чакчы өбүллүбэт сүннэ, кини тыыннаах дууһата. Бу—норуот дынг революционной авангарда.

Партия кууһа—норуоту кытары бир соторотугар! Норуот кууһа—партияны кытары бир соторотугар, партия салаататыгар!

Улуу Ленин биһиги партиябытын төрүттээбит кэминтэ партия социализмы уонна коммунизмы тутуу кининэн ыйылыбыт суолунан эрэллээхтик иһэр.

Табаарыс Л. И. Брежнев этиитэ хаста да дохсун, уһун ытыс тыаһынан дорҕоолланна.

Табаарыс Л. И. Брежнев Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXVI съезин сабыллыбытынан биллэрэр. Делегаттар уонна маддыттар үрдүк өрө көтөрүллүүнэн партийнай Гимни «Интернациональ» ыллымылар.

ССКП КК ПЛЕНУМА

1981 снл кулун тутар 3 күнүгэр Советскай Союз Коммунистическай партиятын XXVI съезинэн талылыбыт ССКП Кини Комитетин Пленума буолла.

Пленум бир санаанан табаарыс Брежнев Л. И. ССКП КК Генеральной секретарынан талла.

Пленум бир санаанан ССКП КК Политбюротун мааныс састааптаах талла:

Политбюро чилиннэрэ табаарыстар Брежнев Л. И., Андропов Ю. В., Горбачев М. С., Гришин В. В., Громыко А. А., Кирилленко А. П., Кунаев Д. А., Пельше А. Я., Романов Г. В., Суслев М. А., Тихонов Н. А., Устинов Д. Ф., Черненко К. У., Щербицкий В. В.

Политбюро чилиннэргэ кандидаттар табаарыстар Алиев Г. А., Демичев П. Н., Киселев Т. Я., Кузнецов В. В., Пономарев Б. Н., Рашидов Ш. Р., Соломенцев М. С., Шеварднадзе Э. А.

ССКП КК секретардарынан талылынылар табаарыстар Брежнев Л. И.—КК Генеральной секретара, Суслев М. А., Кирилленко А. П., Черненко К. У., Горбачев М. С., Пономарев Б. Н., Напнтонов И. В., Долгих В. И., Зинянин М. В., Русанов Н. В.

Пленум ССКП КК иһинэн Партийнай Хонтуруол Комитетин председателинан Пельше А. Я. билгэргэтэ. (ССТА).

УӨРУУЛЭЭХ МИТИННЭР

ССКП XXVI съезин түмүктэрин оройуон үлэһиттэрэ улахан астыннынан, биһирэбилиннэ көрүстүлэр. Бүгү-һээ үгүс коллективтарга съезд түмүктэригэр аналлаах үөрүүлээх митиннэр үрдүк политическай өрө көтөдүлүү быһыныгар-майгытыгар ытылынылар.

ОЛОХ ДЬАНАХ КОМБИНАТЫГАР

Комбинат кыһыл мун-нугар үөрбүт-көппүт ра-Бочайдар толору муһуну-лар. ССКП XXVI съези үлэтин түмүктээбитин туһунан ССКП райкомун председатели И. Д. Неус-тров иһитиннэрин огордо.

Трибунада—биргэдьири, коммунист Е. П. Ноговицы-на, Кини партия уочарат-таах съези ситиһиллээхтик түмүктэминтин. ССКП КК Генеральной секретарынан табаарыс Л. И. Брежнев бир санаанан талылыбы-тын ис сүрэхтэн биһирин-рин биллэрэн туран, съезд үлэһиттэр күннэригэр атаах

байдаах бордодууксуйаны онгорбуттары иһитиннэрдэ. Истаннэньг, комсомоль-скай тарилтэ секретара М. Ефимова съези комбинат кистэниэннэргэ улахан ас-тынынан, биһирэбилиннэ итээн көрбүтэрин бил-

лэрдэ, съезд уураахтарын толорууга үрдүк таһаары-лаахтык үлэһиттэргэ ыһыр-да.

ТИПОГРАФИЯ

Хаан-уруу Коммунистическай партия уочараттаах съезин түмүктэригэр анал-мат үөрүүлээх митингэ полиграфистар А. М. Сле-пов, В. В. Крисоваткина, Г. П. Смирникова комму-нистар форумнара сити-һиллээхтик түмүктэминит-тэн астыннытыртын биллэ-тээн туран, съезд барар күннэригэр хас биридин сыах үрдүк таһаарылаах-тык үлэһиттэрин туһунан рапордаатылар уонна үдэр-най вахтаны салбаан пята-летка бастагы сылын бы-лааннарын болдьобун ки-нинэ толорорго бир идэ-лээхтэрин ыһырдылар.

Снимок: олох-дьаһах комбинатыгар митинг иһ-ингар.

Сүөһүгэ—
элбэк күүх
маассаны

зримо салайвэчыта.

Киһини
ордук
астыннараp

КЭСКИЛЛЭЭХ ДЬЯЛАБА—
БОЛБОМТОЛООХТУК

A black and white photograph of a group of seven people, likely a family, standing together outdoors. From left to right: a woman with dark hair, a man in a suit, a young boy, a woman in a patterned dress, a man in a suit, a woman in a light-colored dress, and a man in a suit. They are all looking towards the camera.

П. Оксешников фотота.

18

Өйгө,
сүрэхжэ
инэр

СЪЕЗД УЛЭЛЭЭБИТ
КУННЭРИНЭЭБИ ВАХТАБА

Тракторист А. А. Андреев бэйэтин ДТ-75-нэн «Чурепчын» уонка Субуруускай аатынан совхозтар бааһыналарыгар 739 тонна балбаасы таста, Кини Биир идэ-лээхтэргэ К. А. Савинин Эрилик Эристингэ 530 тонна, оттон Ф. Д. Захаров Мырылоса бодур уонка Сатыл Сыһыма сонуктарыгар 400 тонна органической уобуудууну тэйдилэр.

«СО» нөpp.

«Оройуоннаабы XXVI пар-
тийн конференция уураах-
тарын олоххо киллэрэн туо-
рахтаах культуралары, хор-
туолпуйу, озуруот астарын
уонна сүөһү аһылыга буо-
лар культуралары үүннэ-
ринин улаатыннарары туһу-
на» декларацы хонуу үлэ-
һиттэрин итиннэ специалис-
тарын оройуоннаабы сүбэ
мунньабыр райсовет испэл-
ломун председателэ М. Е.
Пермяков огордо.

Дэкилатчыт, ааспыт сыл-
га оройуон тытын хайаа-
йыстыбатын үлэһиттэрэ сч-
тиспыт сэмэй түмүктэригэр
кылгастык тохтоон турар,
илин ыарахан үлэлэрин
механизациялааһын мөлтө-
бүтүн, техника күүһүн үр-
дүк огорумтуолаахтык ту-
һамматтан, сирн огоруу-
нан, бааһынаы изгэти-
нэн, туорахтаах уонна сүө-
һү аһылыга буолар культу-
ралары үүннэриннэн изс-
кыллээхти, былааннаахтык
дьырыктамматтан, совхозтар
салайааччыларын, туһаан-
наах специалисттарын ирдэ-
биллэрэ, хонтуруоллара на-

СИРГЭ СЫҤЫАНЫ ТОСТУ ТУПСАРЫАХХА

Хонуу үлэһиттэрин оройуоннаабы сүбэ мунньабыттан

мунньабыттан онус пати-
леткага сирн огорууга
оройуонна итинбит дикти-
хамсааһын сүөдэр изгэ-
тинк тохтоото, ити бирини-
илэрин сийлини ырытта.

Ол курдук, тохсус пати-
леткага оройуон үрдүнэн
гектар ахсыттан туорахтаах
культуралары ортотунан 8,3
центнери ылбыт эбит буо-
лаахпытна, онус патилет-
кага ити кердөрүү 1,6 цен-
теринэн калтаата. Ол ити-
гэр Субуруускай аатынан
совхоз 2,1 центнеринэн ач-
чатта, оттон «Чурапчы» сов-
хоз орто кердөрүүтэ 4,4
центнер буолла. Итин эр-
дэтээни паары көтөбүү, са-
йын устата сирн 2—3
төгүл үрүт тагастааһын,
хадыймалы хорутуу былаан-
нара туолбатарынан, онон
сааскы хорутуулаах бааһы-
наларга ыһыы изгээһини,
нан, органической уонча

минеральной уосурдуулары
киллэрин кыаллыбатынан,
сирн огоруу культурата
намыһаһынан, кырыс уонна
аһорбо сирдэри туһанам-
быт ситэтэ суоһунан, баа-
һына үүнүүтүн сүөһүгэ тэ-
бистэрэбитинэн эрэ бы-
һаарыахха сөп.

Холобур, «Чурапчы» сов-
хоз ааспыт сылга мине-
ральной уосурдууу олох
даһаны туһамматта, оттон
Субуруускай аатынан сов-
хоз 135 эрэ гектарга кил-
лэрдэ. 1980 сылга оройуон
үрдүнэн сортовой сизмэнэн
30 эрэ бырыһыанын ыс-
пылпыт, ол иһигэр Эрилик
Эристин аатынан, «Чурап-
чы» совхозтарга олох да-
һаны суоҕа. Онон сиргэ
сыһыаны тосту тупсарыы,
сылгыһыттар, бастууктар
үлэлэрин бэрээдэктээһин,
хoduналары, бааһыналары
үйлээхтик, хаачыстыбалаах-

тык бүтэйдээһин соруга ту-
рар.

Сүөһү аһылыга буолар
культуралары ыһыһыны бол-
донтотуун туһунан, сааскы
хорутууга ыһтар табыста-
таах. Ити үкүсүгэр тутуһул-
лубат, күүс ыһыы былаан-
нын толорор эрэ сыһан-
таа кыалларынан түргэ-
нин барыһылдытан бүтэ-
рэгэ дьулуһаллар.

Билигин общественнай
сүөһүгэ күүс маассаттан
синлэһи ууруубут 4 эрэ
тыһыһыча тоннатын ылар.
Онон чугастаабы сыллар-
га 14—15 тыһыһыча тонна
синлэһи бааһынаттан бэлэм-
ниир соруктаахпыт. Онуоха
траншея боллуруоһа ула-
ханнык кыпчылар кыахтаах.
Ол иһин атын оройуоннар
бастык опытарын, чугас-
тыы илгэскилэр бачыым-
нарын туһеһыах тустуахпыт.
Хортуолпуйу, озуруот ас-

тарын үүннэригэ балаһыан-
набыт эмиз сончото суох.
Онон урукку итэһэстэрби-
тин бары өттүнэн үчүотта-
нан быйыл гектартан 20 тон-
на калпыһытаны, биир квед-
ратнай метр теллиоттан
7 килограмм огурусуу, гек-
тар ахсыттан 8 тонна хор-
туолпуйу тыһыахтаахпыт.

Кырыс сирдэри туһаа
таһаарыны тупсарарбыт,
былааннаахтык ыһтарбыт
наада. Паары көтөбүү, ха-
дыймалы хорутуу сорудах-
тара толоруллуохтаахтар.
Эрдэтээки паар уопсай
ыһыы 40—50 бырыһыанан
ыларын ситистэхпитинэ, ха-
дыймалы хорутуу сорудаһын
1,5 төгүл толордохпутуна,
паары 2—3 төгүл үрүт та-
гастааһыны ыһтаахпытна
сааскы хорутууга ыһыһы-
тын аччатар кыахтаахпыт.
Үгүс үлэһит иһин, техника
күүстэрин туһанан, элбэх

үбү, уматыгы ороскуоттаах
үгүс үрэхтэргэ онотторбут
сирдэрибт, культурнай ма-
чиргэнэрбит туһата суох
хааллылар. Итиникити ити
боллуруос болсомто кини-
гэр туруох тустуах.

Сирн огорууунан, уосур-
дууку киллэриннэн дьы-
рыктанар «Сельхозтехника»,
«Сельхозхимия» холбоһу-
тар, «Якутмелиоводстрой»
мехучастого, бары сов-
хозтар онгоһуллубут сир-
дэр туһаны тутта биэркилэ-
ригэр билигин даһаны ки-
һамматтар, уосурдууу кил-
лэрбэттэр, от сизмэтин ыс-
паттар, нүөлсүппэттэр.

Оройуон хонуутун үлэ-
һиттэрэ, специалисттара баар
итэһэстэргэ ити курдук
кисигиһи кэлсэттиилэр.

Сүбэ мунньахха ССКП об-
комун тыа хайааһыстыба-
тыгар отделын сабиджис-
сийн солбуйааччы В. И. Ви-
нокуров кытынна уонна тыл
эттэ.

Түмүккэ мунньах кытты-
лаахтара 1981 сылга со-
циалистической эбэһэтэ-
ликтибэни ыһыһылар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Снимокна: сүбэ мунньах
кыттылаахтара (хангастан)
— рабочай С. Л. Говоров
[Хаты ы] — товнэвой М. И.
Гоголев [Толей Дирингэ],
отделение управлэющайа
М. Е. Васильев [Хайахсыт],
хонуу биргэдьинэр Д. Е.
Петров [Толей Дирингэ]
уонна тракторист Г. М. Ма-
каров [Сылан] сыһыһапат
кэмгэр.

П. Оконешников фотота.

ТУРУКТААХ ҮҮНҮҮНҮ ЫЛАР ИҢИН

Оройуон хонуутун үлэһиттэрин 1981 сылга социалистической
ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИВЭЛЭРЭ

Оройуон хонуутун үлэһиттэрэ онус
пятилетка сылларыгар сүөһү аһы-
лын базатын изгэтингэ нэрэхсэби-
лээх сабаһаһыннары огордулар,
бааһына үлэлэригэр сорох сэмэй си-
тиһиллэһинилэр. Ааспыт пятилеткага
оройуон озуруот астарын госу-
дарствога туттарыны үс төгүл улаатын-
нарда, нүөлсүтүүлээх нормовой кул-
туралары үүннэринин сабаһаата, от-
тоһун былаана 1980 сылга 103,4 бы-
рыһыан толоруллубута. Мелиорация-
ламмыт сирдэр изэмэйдэрэ кэнээтэ,
хoduналары уонна бааһыналары уо-
бурдуу улаатта.

Ол эрэри онус пятилеткага хонуу
үлэлэригэр таһаарылаһыт итэһэс-
тэрбит сирн огоруу таһуу болпу-
руостарынан ситэ дьырыктаммалпы-
тыттан тахсыбыттарын толору билинэ-
бит. Тыһын солоон, кырыс сирн хо-
рутан сажа бааһыналарын огоруу
изэмэйэ билигин да кыра, эрдэтээ-
би паардэр аччаатылар, органичес-
кай, минеральной уосурдуулары ту-
һаныы кодүүүтэ намыһах, сизмэ
бурдук хаачыстыбата күүһаах, агро-
технической кордобуллар тутуһул-
лубаттар, хoduнаы тупсаран огоруу
мөлтөх.

Сирн огоруу уонна сүөһү аһылы-
тарын бэлэмнээһин туруктарын дьүүл-
лэһэн, бааһынаттан уонна хoduһаттан
туруктаах үүнүүнү ыһыы суолларын
чуолкайдаһан баран уонна ССКП
уочараттаах XXVI сьөһэ дьүүллэс-
пыт «1981—1985 сылларга уон-
на 1990 сылга дикри кэмгэ СРС
экономической уонна социальной
сэбдһытын сүрүн туһаайыларынан
көрүллэр дьаһаллары олоххо кил-
лэрэргэ 1981 сылга маанын социа-

листической эбэһэтэликтибэни ыһы-
набыт:

— туорахтаах культуралартан гек-
тартан 7,5 центнер үүнүүнү ыһан
изгилги ыһыыга 100 бырыһыан сор-
товой сизмэнэн хааччынарга, сүөһү
аһылыгар 1500 тонна фураһы биз-
рэгтэ;

— гектартан 8 тонна хортуолпуйу
үүннэриэн сизмэһэ аһаан 360 тоннаны
уурарга, государствога 420 тоннаны
гуттарарга;

— государствога 220 тонна озу-
руот аһын туттарар соруктаахпытын
230 тоннанан толорорго;

— оттоһун, синлэһи үгүс, от
изгэһитин бэлэмнээһин былааннарын
толорорго, сүөһү аһылытын 20 бы-
рыһыан бааһынаттан ыларга.

Бу эбэһэтэликтибэһитин толорор
туһугар үлэ коллэктивтарын түнүөх-
пүт, үрдүн агротехниканы уонна тэ-
рээһини хааччылаахпыт, бааһына
уонна хoduһа үлэлэригэр бастык
технологияны киллэрээхпыт. Ол ту-
һуттан маанык дьаһаллары олох-
туохпүт:

— трактордар, тыа хайааһыстыба-
тын холбонор массымналарын итин-
нэ нүөлсүтүүтэ туттуллар техника
өрөмүөннэрин муус устар 20 күнү-
гэр дикри бүтэрээхпыт. Сааскы
ыһыыны 7, хортуолпуй уонна озу-
руот астарын олордүүнү 10 күн
иһигэр ыһыахпыт;

— муус устар 15 күнүгэр дикри
сизмэ бурдугу ыһаһынан кондиция-
тыгар 100 бырыһыан тиздээхпыт;

— туорахтаах культуура ыһыһыгар
бүтүннүүтүгэр минеральной туусти-
ры киллэрээхпыт. Гектар ахсын хор-
туолпуйга 40, озуруот астарыгар

60—70, кормовой культураларга 20—
30 тонна органической уосурдууу
туһаныахпыт, картограма ыһыы-
тынан гектарын ахсын хортуолпуйга
4, озуруот астарыгар 5 центнер
минеральной уосурдуулары киллэ-
риэхпыт;

— сайын устата нормовой культу-
раларга 3, хортуолпуйга 4, озуруот
астарыгар 9 төгүл ууну туттарыах-
пыт;

— кырыс сирн 550, хадыймалы
3000 гектарга хорутуохпүт, эрдэтээ-
би паары көтөбүүнү бэс ыһыы 15
күнүгэр дикри 1800 гектарга ыһыах-
пыт, сайын устата 3,4 төгүл сыыс от-
тору ыһыахпыт, онон 1982 сыл-
га сааскы хорутууну 25 бырыһыан-
нан аччатыахпыт;

— 500 гектар сажа бааһынаы ту-
һаа таһаарыахпыт, 670 гектарга хо-
дуһаны тупсаран огоруохпүт;

— быйылгы сыл иһини синлэһи
50, от мээһитин 100 бырыһыан
бааһына күүс маассатытан бэлэм-
нээхпыт, окко туттуллар техника
өрөмүөнүн бэс ыһыы 1 күнүгэр дик-
ри бүтэрээхпыт;

— синлэһэ аһаан нүөлсүтүүлээх
культуралары ыһыһыны 400 гектарга
тирдээхпыт, сыты эргэччи үлэһикер
синлэһэ 8 эквотун тизриэхпыт.

Оройуон бары хонуутун үлэһиттэ-
рин уонна специалисттарын бу эбэ-
һэтэликтибэни чизэстээхтик толорор-
гутуугар, кизилиһиннэһин хортуолпуйу-
нан уонна озуруот астарынан хаач-
чылыыга, бааһынаттан сүөһү аһы-
лыны бөдө туруктаах базатын тизриэр-
гэ биллэр-кестор хамсааһыны онго-
роргутуугар ыгырабыт!

(Сүбэ мунньахха биир санадан
ыһыһыны).

Сааскы ыһыыга ким хайдах бэлэмнэнэрий?

Билигин хайааһыт корреспондэна сорох сов-
хозтар агрономнарын, отделениелар управлэю-
щайдарын кытта сизэстээхэ сырытта уонна итин-
ник боллуруоска элпэтиһиллэригэр кердестө.

— Быйыл саас ыһыһыны
1650 гектарга ыһыахпыт,
— диктэ Эрилик Эристини
аатынан совхоз кылаабы-
най агронома Е. И. Кор-
кина. — Ол иһигэр туорах-
таах культуралары 1200,
күүс үүнүүнү 400, хор-
туолпуйу 50 гектарга.
Бааһынага 4800 тонна
ноһуому киллэрээхтээх-
пыт ырааһынан туолбак-
ка иһэр, хаары баара.
суоҕа 800-чээ гектарга
типтэрдибит.

Сизмэ бурдугу ыраас-
тыыр массымнабыт сап-
лаас чаас суох буолан
үлэлээбэт. Совхозка бур-
дугу кутар, куурдар,
ыраастыыр анализ ыс-
кылааттар суохтар.

Ити туһунан болпу-
руоһу туруорсан, кэпсэ-
тиһэн кердоххо отделени-
елар салайааччылары
агрономнар аһахтарын
«буолаһы», кэпчэки сүө-
лу талаһ, сонуктарга
сарайдары тутар үгэһи
буллулар. Оттон олорго
бурдуктаах массымналар
киирэн сүөкэнэр кыах-
тара суоҕа чакчы. Онон
сажа үүнүү аһаас хап-
лаан аһыгар сүөкэнэн
сарайга таһыыга хос-
үлэни үөсүстэр. Ити чак-
чы киникитин ыскылаат-
тары тутуунан дьырык-
танарбытын модүүр.

Сүөһү аһылыга буолар
культуралары үүннэрин-

гэ киникити отделени-
ны холбоон иһки анализ-
лаах эквотун тизриди-
бит. Холтоһо отделени-
тыгар К. В. Божедоков
салайааччылаах иһки
трактордаах эквот паары
көтөбүүгэ, хадыйма-
лы хорутууга бастааһын-
най үлэлээтэ. Тыа ха-
һаайыстыбатын холбонор
массымналарын өрө-
мүөннээһин сабаһана
илик.

— Сааскы ыһыыга бэ-
лэмнэнэн, — диктэ Карл
Маркс аатынан совхоз
Мугудайдааһы отделени-
натын управлэющайа
Н. Д. Пермяков, — быйыл
1000 гектарга хаары чи-
китнаахтээхпитин 700-тэ-
тахса гектарга ыһытыбы.
Бааһынага 2300 тонна
ноһуому киллэрээхтээх-
питин толордубут. Отде-
ление үрдүнэн барыта
уон биерис пятилетка
бастагы сааһыгар 870
гектарга ыһыһыны ыс-
тыахтаахпыт, ол иһигэр
туорахтаах культуралары
680 гектарга.

Сааскы ыһыыга туттул-
лар тыа хайааһыстыба-
тын холбонор массым-
наларын, трактордар
өрөмүөннэрин садалыы
иникитит. Субу күннэргэ
сажа биир сиргэ мун-
на, үлэһит илик була
сылдаабыт.

РЕДАКЦИЯТАН: оройуон хонуутун үлэһиттэрэ
быйыл туорахтаах культуралары 4900 гектарга
ыһар соруктаахтар. Ааспыт сылга, айылса төһө
эмэ үчүгэй усулуобуйалара бааһынын үрдүнэн,
совхозтар паары көтөбүү, хадыймалы хорутуу
былааннарын толорботохторо. Ол быйыл ыра-
хаттары үөсүстэр тутталлаах. Минеральной да,
органической да уосурдуулар кыаллан туһаныл-
лыбаттар.

Ол үрдүнэн совхозтар пятилетка бастагы саа-
һын ыһыһыгар бэлэмнэрэ олус мөлтөҕө ити
онон салайааччы кэлсэһиниригэр даһаны кестөр.

СССР. XXVI съездин үлэтин аан дөйдутаары сэнаторлар советская коммунистар үрдүкү форумнарыгар дүүрүлүшкүлөр тутуах бөлүрүстөрү тула күмүлдүлөр. Үгүс ахсаанынах комментариий-дарга съезд СССР-тар коммунистический тутуу, эдэни уонна норуоттарга куттал суох буолуутун бөдөрөгүү сүтүкөн соруктарын туруорбута бөлүтөнөр. Улуу Ленин партията бөлүтүн үлэтинен бүтүнүтүтүн марксизм-ленинизмне барынына тээх буолууну, рабочаа юллас, бары үлэиттэр интернистаргар калбага суох сулуусулаанына демонстрациялаан көрдөрө айылаар Табарыс Л. Н. Брежнев данылаа-

ЭРЭЛЛЭХ ХАРДЫЫНАН

тытар туруоруллубут са-ни эйэлээх нөбүлээни-нөр улам үүнө турар айбулу нөрсөллөр.

Съезд үлэтин бөлүгүн-туктары, дин сурубар португальский «Диариу», советская норуот соци-ализм атын дөйдүлүгүн, аан дөйдутаары коммуни-стический уонна рабочаа хамсаанына, националь-ный бөсхөлөнүүлөх хам-саанына иштэри динг биер синалаанын тубу-нан «Я-сака тырыллар. Ити биер синалаанын по-руоттар эйбэ, нөбүлэ итинин социальная про-гресска уонсай дүүрүдэ-рыгар өлөдүрөр.

Советский эитилэр эй-

дэ уонна тылаанына-сым-патарга дүүрүлүшкүлөр барыларын интернистар-гар эитиитилэр, динг Америка Берли куоратын (Калифорния штата) мэ-р Г. Ньюпорт Л. Н. Бре-нев дакыланын Ваши-нгтонга саамай болго-лохтук испэх тустактар. Советский салайааччы-тар тиг буолуутун уон-на куттал тыттын суох буолуутун түрүтүгэр оло-буран аджерый сэрин со-бий хаарчактаанын итин-из сарбыйына дыкалатэ бастаны учараттаах суол-талаах.

Л. Н. Брежнев даны-лаата, динг эитэ ССТА корреспонденттар ити

льянской сенатор Н. Пас-ин, сибиланын үлүһү-нүүнү уодууганын суо-ду арылар. Күн-дүйл күө-нэт уонна Аржаа Европа норуоттар советский са-лаааччы этнилын ары-лабыт кыахтары мүчү-түпкүтэ бөлүлөрүн пра-вильностуларын моду-нуох тустактар. Европа-га билгени үснөбүт бы-лыны-майгы байланын ты-лаанын сыныатын бол-күрүстөрүн бастаан уо-чарат былаарыны бу-дучу наадалаах өнөрөр, уонна советский эитилэр ити өттүнөн сага сарх-тары арылалар.

Советский нөбүлээни-

нэр, дин бөлүтүн «То-ко таймуу» японский каймат, аан дөйдутаары былыны-майгы сытырха-ныта салгы күүнүү-түн мөбөйдүн туорма-ны буолар оруолун толо-рди эрер СССР КК Ге-неральный секретара, дин-ийар каймат, Аржаа уон-на Илин итин ардылары-гар итосойсунн чөлүтөр түбөрөгө тулаанылабыт кээкэ былаачы этнилын-иллөрдө Советский Союз сага эйэлээх нөбүлээни-нөр аан дөйдута, кинг үкүгүл өртүткөх долгуу үснөтүлөр уонна арда-гы дөйдүлөр Советский Союз ити хардытыгар муударайдык уонна кыр-дытыкан көрөн харда-рар кэмнөрө кэлэ.

(ССТА).

СПОРТ

НҮРЭХТЭНИИ ЭРЭ ҮҮННЭРЭ

Кулун тутар сагаты-гар Майага 17-гэр дээр-састаах уолаттарга «Урокмай» ДОО нөбүл-тустууга республиката-ды нүрэхтэниги иштэ-лыны.

Онон 19 оройуонтан 140-ча спортсмен кы-тыны.

Күрэхтэниилэргэ орду-наассабындык кыттар Мэти-Хангалас оройуону-нэр бөдөстөрүн хамса-дата бастаат. Кинигэр 3 чемпионнаахтар, атын сиргэ туста сылдыр 3 сибилэригэр бөсхө оон-бу сурунулар. Нэкс бу олобут уус-алданыртан 5 очконан хаалан биһиги үбүс мнөстүлөнүбүт.

Биһиги уолаттардыт а-анаттаах күрэхтэниилэ-р сэдэхтик кытталла-х болуфанаага уонна фа-налга ордуу таада. Ол курдук, уонна хамсааны-га кинилэр оыттарга эр-суогууан сабыраттар-лар. Онон А. Данилов уонна Г. Попов итин, С. Ноговицын, Д. Лонги-нов, И. Филиппов уонна И. Яковлев үбүс мнөст-дэриин дуобуйдулар.

Бу май 26—29 күннөр-төр биһиги оройуонкут-тар Н. И. Тарский бирин-ий итин уолаттар орто-лоругар финаллык күрөх-тэни кытылылаах. Онуоха биһиги ордуу «арахан» кылаанынарга тустар адар бөдөстөрбүт суохтар. Оттон алын кылаанынарга күрөх-тэниэхтэх уолаттар биһи-гин дьарыктана, бэлэни-нэ сылдыллар.

Р. НЕУСТРОЕВ,
тренер.

ЕГОР АРЖАНОВ — МААСТАР

Влагоещенскийга ВАМ сиринигэр улахан кү-рөхтэни буолан ааста.

Бу эитииттэх түбүг-гэр биһиги оройуонкут-бигр адар, нэскиллэх бөдөхүгэр Егор Аржанов-на соргулаах буолла. Кини 52 кг дьэри ийла-ныта чемпион үлүк алын мала уонна СССР спордун мастарын нүор-митан толордо.

«СО» корр.

Сонуннар • Сонуннар • Сонуннар

НУУЧНА ТЕАТРА — ТҮА СИРИН СЦЕНАТЫГАР

Лют с к а д а а б ы
Нуучча государствен-най драматический те-атрын гастролиный ба-рытэдыта Одьулуунга мнэдытыта.

Олохтоохтор сина-чалары нөрсөдөн нө-дүлөр. Кинилэр «Ухо-ди» жөнүнэн музыка-лынай комедия

ОЛОХ НЭРЭТИН ТУКУНАН КЭПСЭТИН

Соторууадыта оро-йуоннаады кини би-блиотекада кинигэни хантааччылар общес-твонн отделементына бырабылыныгыта нө-рөхсөбүлээх конфе-ренцияны кытты.

Ити кини нөбүтүн кыттыгэр философский наука кандидата, со-циолог В. Н. Попов «Олох поэзиятын ту-бууна» уонна «Кини дьон-сэргэ ортотугар» дин кинигэлэри тур-дүлөр. «Тантал», «Кэр-төһүнн олох искусствота», «Кырдыаас-тарга, аймахтарга сө-бүнэ», «Коллектив уонна салайааччы», «Кини уонна мал-сал», о. д. а. темаларга

Саха АССР үтүлээх артыба Александр Кулибин, артистка Галина Платонова уо. д. а. ооньууларын ордук билирэхтэлэр.

Ооньуу кинигэтэ илдьиттэргэ махтал-баһылаа тылаара, эти-линчилэр, селсовет иккилэууну Бөһүтү-най грамотата тутта-рыстына.

К. КАЖЕННИЙ,
көбүгэ общ. корр.

активчыллар синаа-лары активнайдыгыта-астылар. Мустубут дьон үгүс ахсаанынах ийитиыларыгар атор эитииттэ, кини та-пала, дьон-көргөн оло-дун проблемалара би-лгени кэмигэ, идеоло-гическай охсууу сы-тырхаабытынан, ула-дан политическай ве-дөөмүннөлөрүн бө-лөтөтэ. Ону тигэ эитииттэ кыттыбыт-тарга, бары аадыачы-ларга махталы бил-дэрдэ, кинилэр өнөр-бүт бөлүтэбинисрин, бөтэ санааларын и-ккин үлэтигэр учуот-туурга эриһэр.

В. Н. Попов Чурап-чы орто оскуолатыгар, Одьулуунга о м н э кыдыталаата.

«СО» корр.

Махтаналлар

Суруктар редакци-ва үтүу-субуу кыттыгэр: бигрлэр Килингиттон, а т и н а — Ардылаах Ниппин Ардылаах фе-льднерс к о б а н у с е р с к а й н у у н у с о б н о д и с с а й а В. В. Андросовна тулаан-наахтар. Елена Компо-на Попова уонна Екате-рина Егоровна Лазаре-ва хаймат нөбүс бу үтүөнөн эитиитэ махталларын нөрдөрө көрдөһүлөр.

«Кырдыаас айа, мин, мадыарын үрдүгэр са-наага-оноогу баттардым билдн бигрлэр: «Кытаат, кытаат, кытаанааха, кы-раахына түбөстөх», ки-нэ тобо кылааларынан ута-рылаах, барына суох кэриһээх. Оччоо эи-

да комото күүһүгө» дэ-бүт Валерий Василье-вич. Кини ити курдук э-мнэбэчи доруобуубатын турутар эрэ буолбакка, дууһатын «кыраактыгар» онна таба дыагыны ту-руорар үтүөнөн кини» — дин суруулар Е. Е. Ла-зарова «Кини туһугар истиг кылаабылларын кини фельднердэр Ва-лери Васильевич Ан-дросовна уонна Валенти-на Петровна Поповага махтананын» динр кикис «урук автор.

В. В. Андросов спе-циалист да, кини да бы-лынытын дьонго чакчы сөбүлөтөн кытыттан бу истик тылаах суруктар киниэхтэри Эитииттэ-дирит Эйбэх дьолу-сор-гуну, ситиһини баарал-лар, Валерий Васильевич!

Биһиэхэ эппиэттиилдэр

«Сага олох» редак-циятыгар Мырылаттан «Хатаанынаах ма-данын» дин критическай сурук киниригэ. Автор продавецтар уларыта ту-рууларынан маданын-ер ийбэз үлэһэбэтэни, кинилэниэх улаханым-көбүдүмүтүн кытыта. Ол сурук сүһүгүн-райна бырабылыныгытан

председатели солбууа-чы Л. А. Ермолаев ре-дакцияга кытык эппи-ти кытты.

«Сурук баар чакчыла-ры мйар. Урут үлэ-лэ-бит продавецтар Моттуе-на уонна Тамырова уон-нускаа барытыгарынан маданын Егоровтар дин үлэиттэргэ тутта-рылытыта. Ол эрэри

бу дьон, үлэтир кыах-тара суога костон, туу-руулыытытара. Тутуууу кинигэр, кырдык, ма-данын ор кэмэ сабы-лыгыта, ол кыраамаа кылаанына күнөтэ ма-дыар табыарын лар-тан атылааа олобута. Олунуу 9 күнүтүн маданыныга эдэр спе-циалистар Камалова уон-на Корюнова үлэ-лэ-н эрэллэр.

И. ПЕТРОВА.

АСТЫНА СЫНЬАНЫНЫ

Ааспыт субуотада уонна бастыһыныага биһиги «Сельхозтех-ника» холбоук 38 үлэбит, малаан Аи-на оройуонугар бигр кылаахтарбигэр ба-ры сарыстыбыт.

Ити күн устата ха-чылынаах спортивкай күрэхтэниилэр кыты-лынылар. Саахымма-на уонна дуобанка 10-туу дуоскада ооньпо-тубут. Саахымат-тарбыт 1 эрө очкоку сарын, оттон дуобат-чыттарбыт 1 очкоку саахыман утарылааач-чыларын хоттулар.

Осруон төһөнүгэр 5 уол, 1 кыыс күрөх-тэстилэр. Уолаттар ба-ры кыайдылар, кы-рыгыттаран аммалартан Э. Заболоцкий баста-та. Маа тардыны-ыгар бигр итти Г. С. Игнатьев, Н. Заха-ров уонна Д. Батарин кыайыкы ситистилэр. Кинилэр тардыныты-гар кылаахтар басты-лылар. Онон уол-сай күмүккэ 41 ах-саанынан биһиги кыай-дыбыт.

Кинигиттэр биһиги колледжымыт кинигэ-тэрдө, нөбүтүү сир калан бичерэтин үтүмүтүнэ.

М. МЕСТНИКОВА.

ЧЕЛЯБИНСКАЯ УО- БАЛАС. Мнэс куоракка

баар Ураллаады авто-мобильнай заводка тын кылаахытыбатыгар анал-лаах «Урал-5557» сага эттохобили өнөрүүнү кө-нүлээһинигэ барыбэркэ-лөөдүн түмүтүнэ. Кини XI пятилеткага олобулан тахсама. Ити бөккө и-нэ өттүнөн сүөһүр ку-о-тоах мараханы тигэр массына. Кини тын ха-на кыстыбатын массына-ларын холбоон үлэти-нэ-дэ эиэхэ сөд. Сага мас-сына 210 ат нүүстэх «КомАЗ-740» дизельнай двигателлэх уонна чэ-кэ 65 километра сага

турганинан ийаныыр кыахтаах. Бары колуба-лэро тардар аналлаахтар.

Степанка: «Черно-слый» совхозка сага «Ураллар».

Е. Килингиттер фотота-ССТА фотохрониката.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Район, профсоюз райкома, омай-зачоний орто оскуола коллектив оскуола директори Н. И. Дьяковскайга кини таптыыр эдэнигэ

ТРОЕВА ЕЛЕНА ИВАНОВНА

өлбүтүнн кутураннарын тэрдэллэр

БИНИГИ ААДЫРЫҔЫТ: почтовл 678700. Чурапчы с.,
Нерл Марис уул., 12, ТЕЛЕФОННАР 21-395, 21-396, 21-397,
21-495, уолсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — район Чуралчинский
райкома КПСС и районного Совета народных депутатов
Якутской АССР.